

ATELIER ROGIĆ

Svjetlosni atelje

Željke i Borisa Rogića

Supružnici Željka i Boris Rogić gotovo se tri desetljeća bave oblikovanjem stakla po mnogočemu na izniman način u Hrvatskoj

Sabrina Žigo

Supružnici Željka i Boris Rogić gotovo se tri desetljeća bave oblikovanjem stakla po mnogočemu na izniman način u Hrvatskoj. Od početka teže ka strukovnim kriterijima i profesionalnoj etici kojima nastoje pokriti sve segmente ostvarivanja i vođenja svoga ateljea – radionice. Njih dvoje do danas su njegovi jedini nosioci, ravnopravni kao bračni suputnici i partneri u „tehnološkoj podjeli“, kako na pitanje o pojedinačnim doprinosima zajedničkom radu odgovara Boris Rogić. Do danas su svoj rad široj javnosti prezentirali na osam samostalnih izložbi u više muzejskih prostora, Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja (1989. i 1995.), Zavičajnom muzeju Poreštine (1990.), Galeriji Klovićevi dvori (1993.), Muzeju grada Rijeke (2000. i 2011.), Muzeju Mimara (2005.) te u Galeriji Vijećnica u Omišlju (2010.).

Rogići su rođeni Riječani (1953.), gimnazijski obrazovani, Željka u Opatiji, Boris na Sušaku. Oboje upisuju pravni fakultet u Rijeci, no pri kraju studija prevagnuo je interes za kreativnim stvaranjem. Njihov daljnji profesionalni put odredila je edukacija u ciriškoj umjetničkoj školi koja njeguje tifanijevsku tradiciju, ali i druge tehnologije i postupke umjetničkog oblikovanja stakla. Kako bi bili ukorak s vremenom, Rogići se neprestano stručno usavršavaju, odlazeći u Zürich i tri puta godišnje. S posebnom pažnjom prezentiraju

svjetiljke koje izrađuju prema izvornoj Tiffany matrici, uz svaku prilažući elaborirani certifikat o replici prema povijesnom uzoru. Ujedno je to odgovor na kritičke prosudbe njihova rada koje idu do razine pastiša, ali i na današnju poplavu jeftinih izvedenica i krivotvorina uvijek popularnih originala.

Priča o čuvenim Tiffany svjetilkama neizostavno počinje s Louisom Comfortom Tiffanyjem (1848. – 1933.), američkim slikarom, dekoraterom i dizajnerom, sinom poznatog draguljara Charlesa Lewisa (1812—1902), utemeljitelja manufakture Tyffany&Company 1853. godine u New Yorku. Mlađi je Tiffany imao važnu ulogu u razvoju primijenjenog dizajna, posebno u oblikovanju stakla u znakovitom vremenu na prijelazu stoljeća. Nadahnut antičkim i srednjovjekovnim staklom, posebno koloritom vitraja gotičkih katedrala i nadasve prirodnim oblicima i mijenama, stvarao je vlastite staklene kreacije koje se ističu bogatstvom dekorativnih motiva i uzoraka, tekstura i boja. U duhu Art Nouveaua, na kojega i sam utječe, zagovarao je umjetničko oblikovanje industrijski proizvedenih predmeta svakodnevnog upotrebe po uzoru na zanatske rukotvorine. Njujorški studio Tiffany gasi se smrću svoga osnivača 1933. godine, a sve nak-

nadne inačice poznatih svjetiljki izrađene tehnikom koju je patentirao smatraju se replikama. Tiffany svjetiljke izrađuju se u tzv. hladnoj tehnici s već obrađenim staklom koje se reže, a komadići omataju bakrenom folijom i lemljenjem sjedinjuju na kalupu za sjenilo.

Usporedimo li današnju praksu s vremenom izvornika, riječ je o tehnički i tehnološki istom postupku i iako je inzistirao na ručnoj izradi, sam je Tiffany konačno koristio industrijski proizvedeno staklo pa su njegovi unikatni predmeti velikim dijelom prefabrikati. Rogići nam pokazuju koliko minuciozne vještine i iskustva iziskuje dosljedno repliciranje povijesnih modela. U njihovom slučaju podrazumijeva samostalan odabir i kupnju skupocjenog stakla američkih proizvođača, promišljanje kolorističkih shema, rafinman kuta prelamanja stakla i ostaloga što doprinosi finalnim odrazima i drugim svjetlosnim učincima, prožetoga kreativnošću i imaginacijom.

Repetitivnost i stalna edukacija urodili su iskustvom i poticajima za slobodnijim rješenjima unutar zadanoga formalnog okvira pa Rogići počinju izrađivati rasvjetna tijela prema Borisovim vlastitim nacrtima. Na sjenila prenose motive pleterne ornamentike i drugih varijanti ukrasnih prepleta, preuzetih s hrvatskih kamenih spomenika ranog srednjovjekovlja. Ovime počinju niz ostvarenja inspiriranih kulturnim spomenicima, počelima hrvatskoga nacionalnog bića, neodvojivog od kršćanske duhovnosti i kulture. Na potonje u iskazu čiste likovnosti Rogići simbolički nadovezuju seriju mozaikalnih slika u tehnici vitraja s iluzionističkim učincima op-arta.

Upravo postavljena izložba Svjetlost glagoljice u Muzeju grada Rijeke najsamostalniji je njihov autorski iskorak u konceptualnom, oblikovnom, izvedbenom i medijskom pogledu. U interpretaciji slova glagoljičkog alfabeta, Rogići proširuju dosadašnje vizualno izražavanje parirajući primijenjenom dizajnu lumino-objekte, instalacije, mobile, ambijentalno oblikovanje. Pored toga, oživotvoren je trud uložen u godine stručnoga usavršavanja jer do punog izražaja dolazi poznavanje staklene fuzije, za razliku od tifanijevske, "tople"

tehnike obrade stakla kojom se sirovi materijal peče.

Staklo je podatno za obradu, ali i podložno nepredvidljivim ishodima pa postupak zahtijeva precizne temperaturne parametre i veliko iskustvo. Pritom su mogući iznimni učinci u intenzitetu sjaja i svjetlosti površina jer elektrificirano ili ne, staklo uvijek emanira neku svjetlost, o čemu se na izložbi Rogićevih najbolje osvjedočiti u mraku pogašene muzejske rasvjete.

U popratnom kataloškom tekstu akademik Josip Bratulić esejizirano tumači izložbu i baštinu glagoljice u povijesnom i suvremenom kontekstu. Oduhovljena i značajka interpretacija kulturološka je sinteza začetaka ovoga pisma i njegove opstojnosti u današnjici te kršćanske simbolike brojeva i oblika (broja 3 i njegovih multiplikacija, trokuta, piramide), koji Rogićevima postaju dio stalnoga vizualnog repertoara.

Usporedno s izložbama, Rogićevi ostvaruju brojne pragmatične narudžbe za oblikovanje predmeta praktične uporabe, ogledala, dekorativnih zidnih obloga i stijenki, opremu sakralnih prostora za koje izrađuju dojmljive vitraje (Krk, Mali Lošinj, Rab, Senj, Susak, Volosko), s naznakama dopadljive retro dekorativnosti koja priziva estetiku fin de sièclea. Suradivali su i s Muzejom za umjetnost i obrt na rekonstrukciji vitraja, a na poziv Galerije Klovićevi dvori izradili su vitraje prema skicama Antuna Motike.

Danas je djelatnost Ateljea Rogić suočena s neumoljivim tržištem masovne produkcije, slično umjetnicima i dizajnerima u XIX. i početkom XX. stoljeća, među njima i Louisa Comfорта Tiffanyja, koji se zbog industrijski depersonaliziranih proizvoda namijenjenih svakodnevnoj upotrebi okreću oblikovanju njihovih estetiziranih varijanti. Ni Rogićevi ne odstupaju od kvalitativnosti svojih produkata kojima oplemenjuju javne i privatne prostore naše svakodnevice. Prihvaćajući izazove novih tehnologija i razvijajući osobne inovacije, među rijetkima su u nas naklonjeni standardima tradicije nekada cijenjenog zanatskog oblikovanja. Jedina je alternativa na koju pristaju – ugasiti atelje.

